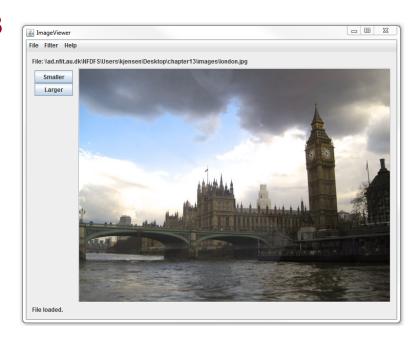
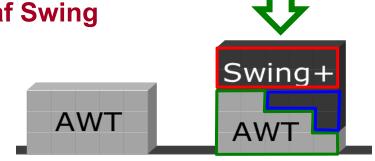
Forelæsning Uge 13

- Konstruktion af grafiske brugergrænseflader (GUI'er)
  - Definition af de elementer, der vises på skærmen (vinduer, knapper, menuer, scrollbarer, tekster, osv.)
  - Hvordan reagerer de på input (via mus og tastatur)?
  - Hvordan placeres de i forhold til hinanden (layout)?
- Anonyme indre klasser
  - Sprogkonstruktion, der bl.a. er nyttig i forbindelse med visse GUI events
- Afleveringsopgave: Computerspil 3
  - Brug af nedarvning og dynamic method lookup

AWT og Swing

- Java indeholder tre forskellige biblioteker til konstruktion af GUI'er
  - Ældste (1995): AWT (Abstract Window Toolkit)
  - Mellemste (2008): Swing (langt bedre på mange punkter)
  - Nyeste (2015): JavaFX
- Vi vil koncentrere os om brugen af Swing
  - Mange Swing klasser er helt nye
  - Andre erstatter AWT klasser
  - Endelig bruger Swing også klasser fra AWT (uden at ændre dem)

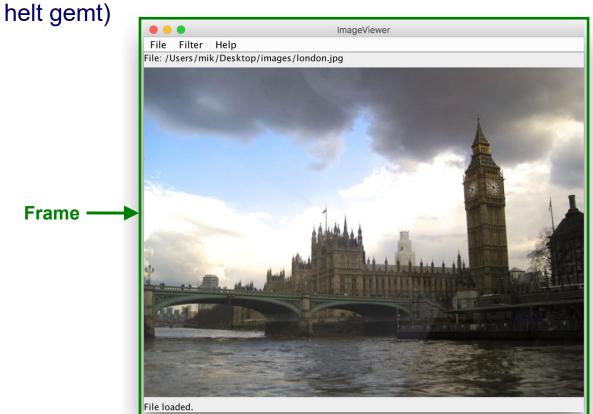

- Når der er ækvivalente klasser i AWT og Swing, tilføjer Swing et J foran navnet
  - Button, Frame og Menu er klasser i AWT
  - JButton, JFrame og JMenu er klasser i Swing

Vinduer (frames)

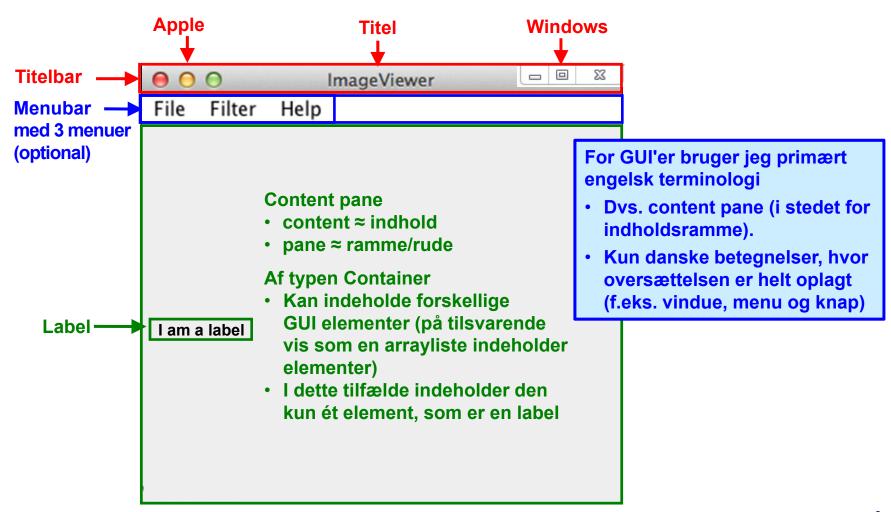
- Lad os starte med at se, hvordan vi kan opbygge et vindue med nedenstående indhold
  - Dette gøres ved hjælp af en frame (ramme)

 Det er operativsystemet, der bestemmer, hvordan vinduet vises på skærmen (dvs. om den er øverst, delvist skjult af andre vinduer, eller

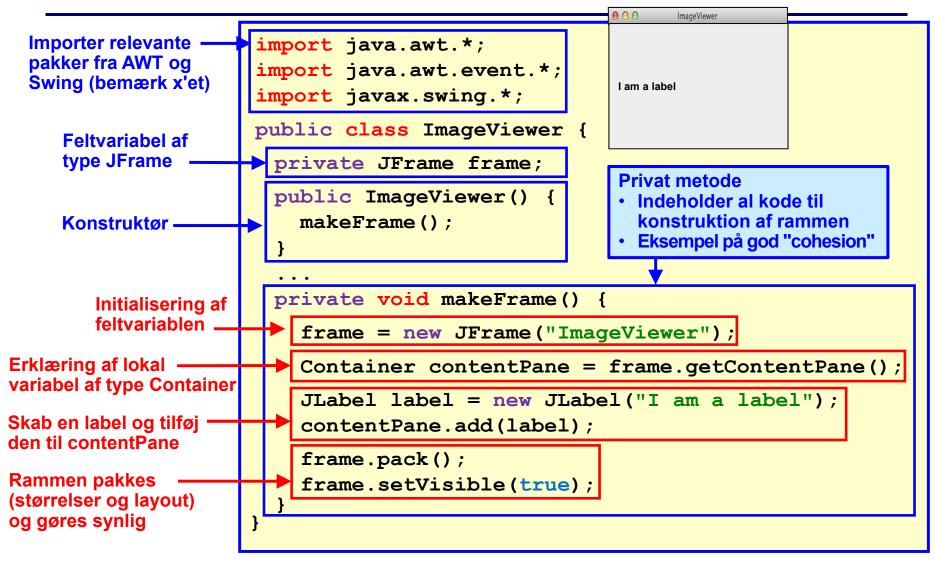

Terminologi for frames (vinduer)

- Knapper til kontrol af vinduet (minimer, maksimer, luk)
- Udseendet af kontrolknapperne afhænger af operativsystemet

Java kode for simpel ramme (frame)

Menuer

```
Open
                                                              Quit

    Menubar

    private void makeFrame() {

    Menu

                                                              I am a label
      frame = new JFrame("ImageViewer");

    Menultem

                                Privat metode
      makeMenuBar(frame);

    Indeholder al kode til

                                  konstruktion af menubaren

    Har rammen (frame) som

                                  parameter
                          private void makeMenuBar(JFrame frame) {
                             JMenuBar menubar = new JMenuBar();
Skab en menubar og lad den
                            frame.setJMenuBar(menubar);
være menubar for rammen
                             // Create the File menu
Skab en menu med navnet -
                            JMenu fileMenu = new JMenu("File");
File og tilføj den til menubaren
                            menubar.add(fileMenu);
                            JMenuItem openItem = new JMenuItem("Open");
Skab en menuindgang
med navnet Open og
                             fileMenu.add(openItem);
tilføj den til File menuen
Skab en menuindgang
                             JMenuItem quitItem = new JMenuItem("Quit");
med navnet Quit og
                             fileMenu.add(quitItem);
tilføj den til File menuen
```

0 0

File Filter Help

ImageViewer

Håndtering af events (actions)

- Brugerne aktiverer objekterne i GUI'en ved hjælp af mus og tastatur
  - Man kan trykke på knapper og menuindgange, indtaste tekst i tekstbokse, osv.
- Når et GUI objekt aktiveres af brugeren genereres et ActionEvent
  - Dette sendes til alle de objekter, som abonnerer på ActionEvents fra det pågældende GUI objekt
- Man registrerer sig som abonnent via addActionListener metoden
  - Parameteren fortæller, hvad der skal gøres, når et ActionEvent e modtages
  - I dette tilfælde kaldes den private metode quit

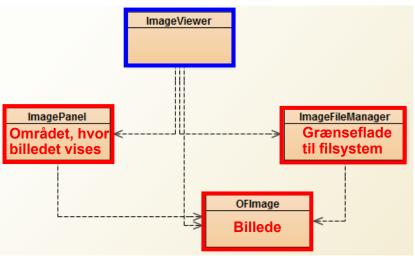
```
private void quit() {
    System.exit(0);
}
```

exit metoden i System klassen standser udførelsen af programmet

 Parameterværdien 0 indikerer, at det er en normal terminering

Håndtering af billeder

- Vi introducerer tre nye klasser
- OFImage repræsenterer et billede
  - OFIMage modellerer vores interne billedformat (OF ≈ "Objects First")
  - Bruger et 2-dimensionalt array, hvor hver element angiver en farve fra klassen Color

ImageFileManger er grænsefladen til filsystemet

 Indeholder klassemetoder til at konvertere billeder på en fil til et OFIMage objekt og tilbage igen

ImagePanel implementerer en Swing komponent

- Den er en subklasse af JComponent, og er det område i vinduet, hvori billeder kan vises
- Indeholder en metode setImage, hvor parameterværdien er det OFImage objekt, der skal vises i vinduet (rammen)

openFile metoden

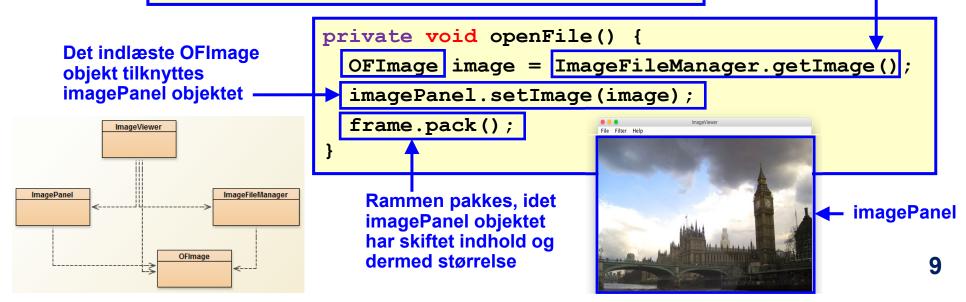
- I makeFrame metoden skabes et ImagePanel objekt
  - Objektet assignes til feltvariablen imagePanel og tilføjes til contentPane

```
private void makeFrame() {
    ...
    imagePanel = new ImagePanel();
    contentPane.add(imagePanel);
    ...
}
```

Klassemetode i ImageFileManager

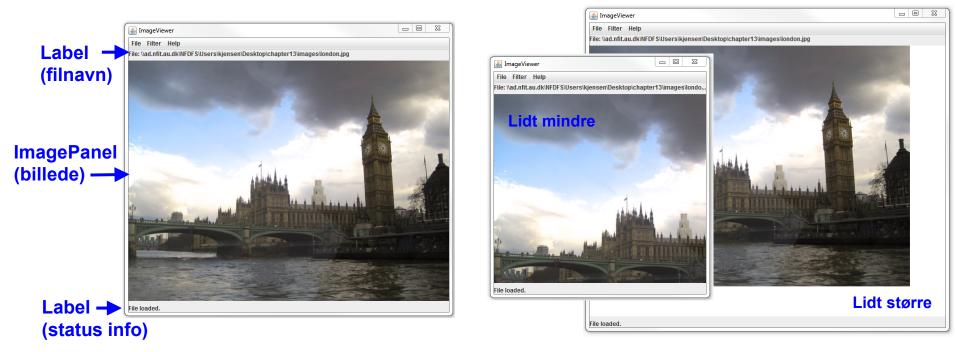
- Åbner en dialogboks, hvori brugeren vælger en fil
- Filens billede returneres som et OFImage objekt
- Når brugeren vælger Open i File menuen kaldes openFile metoden

```
openItem.addActionListener(e -> openFile());
```


Layout managers

- Swing bruger layout managers til at bestemme, hvordan de enkelte elementer i en frame placeres i forhold til hinanden
  - Det er en layout manager, der sørger for, at de to labels i nedenstående vindue placeres hhv. over og under billedet, og at de er venstrejusteret

- Det er også layout manageren, der bestemmer, hvad der sker med de tre elementer, når billedet gøres mindre eller større
- Der er mange forskellige layout managers, som vi nu vil studere (nogle af)

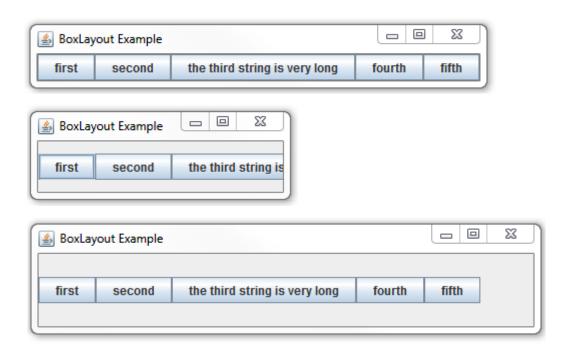
Flow layout

- Elementerne placeres efter hinanden fra venstre mod højre
  - Om nødvendigt begyndes på en eller flere nye linjer
  - Elementernes størrelse ændres ikke, når vinduet skaleres
  - Den horisontale og vertikale afstand mellem elementerne er fast
  - Hver linje centreres horisontalt

Horisontalt box layout

- Ligner flow design, men opfører sig anderledes, når vinduet skaleres
  - Elementerne placeres fra venstre mod højre på én enkelt linje
  - Elementernes størrelse ændres ikke, når vinduet skaleres
  - Den horisontale afstand mellem elementerne er fast
  - Linjen er venstrejusteret og centreres vertikalt

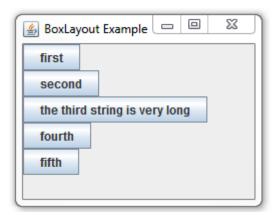

Vertikalt box layout

- Elementerne placeres under hinanden fra top mod bund
  - Elementernes størrelse ændres ikke, når vinduet skaleres
  - Den vertikale afstand mellem elementerne er fast
  - Elementerne er venstrejusteret
  - Om nødvendigt forkortes nogle af teksterne

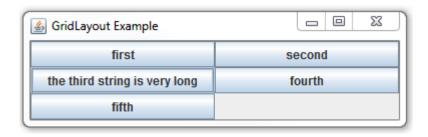

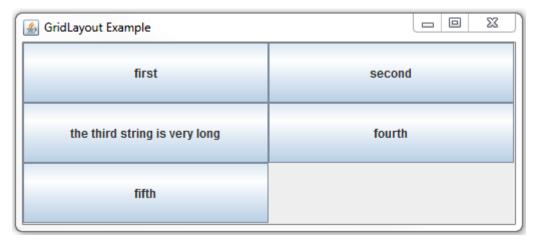

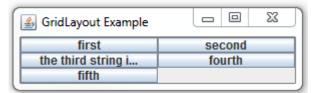

Grid layout

- Elementer placeres i en grid (gitter)
  - Elementernes har ens størrelse, og denne tilpasses, så vinduet fyldes ud
  - Om nødvendigt forkortes nogle af teksterne
  - Der kan være ubrugte pladser i gitteret

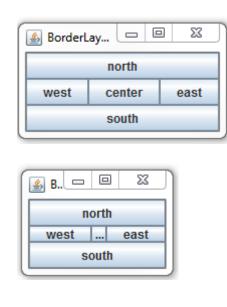

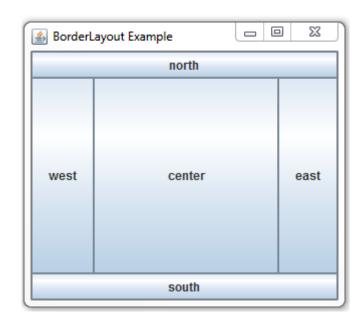

Border layout

- Der er fem elementer (hvoraf et eller flere kan udelades)
  - Når vinduet skaleres er det primært størrelsen på center elementet, der ændres
  - Vestlige og østlige element har fast bredde
  - Nordlige og sydlige element har fast højde

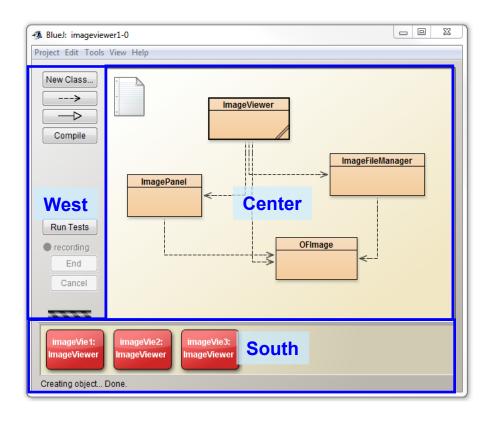

 Umiddelbart kan man tro, at border layoutet er for specielt til at være nyttigt, men det er ingenlunde tilfældet

Border layout (fortsat)

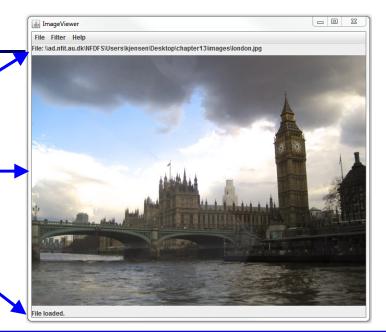
BlueJ's vinduer er Border layouts


```
_ O X
ImageViewer - imageviewer1-0
Class Edit Tools Options
                          North
Compile Undo Cut Copy Paste
    import java.awt.*;
    import java.awt.event.*;
    import java.awt.image.*;
   import javax.swing.*;
   import java.io.File;
    * ImageViewer is the main class of the image vie
* displays the applicenter; and initialises a
                                                                East
    * To start the application, create an object of
     * @author Michael Kölling and David J. Barnes.
     * @version 1.0
   public class ImageViewer
        // static fields:
        private static final String VERSION = "Versio,
                           South
                                                                   saved
```

Border layout (fortsat)

- Vores vindue med billedet er også et border layout
  - De to labels er placeret i henholdsvis North og South, mens billedet er placeret i Center
  - West og East er tomme


```
Feltvariablen contentPane
                     private void makeFrame() {
sættes til at pege på
rammens content pane
                       Container contentPane = frame.getContentPane()
Sæt layoutet til Border
                       contentPane.setLayout(new BorderLayout(6, 6));
                       filenameLabel = new JLabel();
Skab første label og
placér den i NORTH
                       contentPane.add(filenameLabel, BorderLayout.NORTH);
                       imagePanel = new ImagePanel();
Skab et ImagePanel og
                       contentPane.add(imagePanel, BorderLayout.CENTER);
placér det i CENTER
                       statusLabel = new JLabel();
Skab anden label og
                       contentPane.add(statusLabel, BorderLayout.SOUTH);
placér den i SOUTH
                            filenameLabel, imagePanel og statusLabel er feltvariabler
```

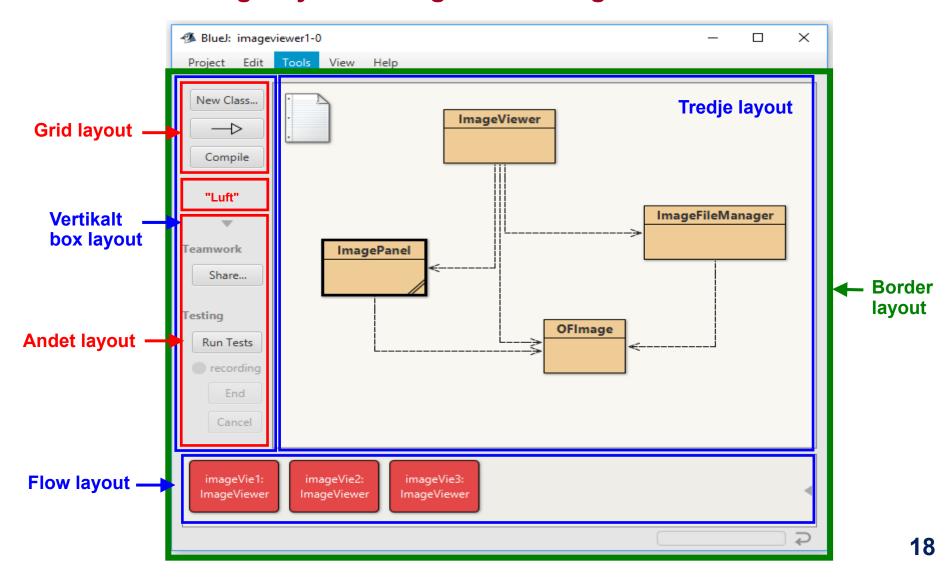
Label

Billede -

Label

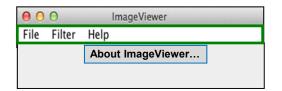
Indlejring af layout managers

De forskellige layout managers kan bruges inde i hinanden

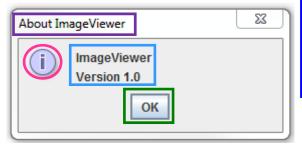
Dialogbokse og knapper

Vi vil nu lave en menuindgang der åbner en dialogboks

Skab Help menu og tilføj den til menubaren

Skab menuindgang, tilføj den til Help menuen og fortæl, at den skal aktivere showAbout metoden

private void makeMenuBar() {
 ...
 Jmenu helpMenu = new JMenu("Help");
 menubar.add(helpMenu);

JMenuItem aboutItem =
 new JMenuItem("About ImageViewer...");
 helpMenu.add(aboutItem);
 aboutItem.addActionListener(e -> showAbout());
}

Klassemetode i JOptionPane, hvor parametrene angiver

- Rammen som den tilknyttes
- Teksten, der skal vises
- Titlen, der skal vises øverst
- Message typen
  - INFORMATION_MESSAGE
  - ERROR_MESSAGE
  - WARNING MESSAGE
  - QUESTION MESSAGE
  - PLAIN MESSAGE

Forskellige slags dialogbokse

- MessageDialog: OK button
- ConfirmDialog: Yes, No, Cancel button
- InputDialog: Tekstfelt til input + nogle knapper

Knapper

 Vi vil nu tilføje et par knapper, der kan ændre billedets størrelse

flow.add(toolbar);

```
ImageViewer
                                 File Filter Help
                                  File: \\ad.nfit.au.dk\NFDFS\Users\kjensen\Desktop\chapter13\imag
                                    Smaller

    JPanel toolbar

                                    Larger
                                              JPanel flow
private void makeFrame() {
                                       0 ≈ nødvendige antal rækker
                                                    antal søjler
  JPanel toolbar = new JPanel();
  toolbar.setLayout(new GridLayout(0, 1));
  smallerButton = new JButton("Smaller");
  toolbar.add(smallerButton);
  smallerButton.addActionListener(e -> makeSmaller());
  largerButton = new JButton("Larger");
  toolbar.add(largerButton);
  largerButton.addActionListener(e -> makeLarger());
                                        smallerButton og
  JPanel flow = new JPanel();
                                        largerButton er feltvariabler
  contentPane.add(flow, BorderLayout.WEST)
```

dets layout manager til-**GridLayout** Skab den første knap og tilføj den til panelet Skab den anden knap og tilføj den til panelet Skab et nyt panel og læg det første panel derind i Det yderste panel placeres i border layoutets vestlige del

Skab nyt panel og sæt

JPanels har FlowLayout som default layout manager

 Tilføjelsen af det yderste panel sikrer at knapperne ikke skaleres i højden (så de fylder hele West)

Andre GUI elementer

- I denne forelæsning har vi kun set på nogle af de vigtigste elementer, der kan indgå i en grafisk brugergrænseflade
- Der er masser af andre
  - Scrollbarer (klassen Scrollbar)
  - Checkbokse (klassen Checkbox)
  - Radiobuttons (klassen JRadioButton)
  - Lister hvor en/flere indgange kan være selekteret (klassen JList)
  - Dropdown lister, hvor én indgang er selekteret (klassen JComboBox)
  - Billeder (klassen Imagelcon)
  - Kanter/rammer (interfacet Border og dets implementerende klasser)
  - Usynlige elementer som påvirker layoutet (Box klassen)
- Fremgangsmåden er hele tiden den samme
  - Skab GUI objekterne og tilføj dem til rammer, paneler og andre Container objekter
  - Tilknyt en passende LayoutManager til containeren (eller brug default)
  - Abonnér på de ActionEvents, der sendes fra GUI objektet og angiv, hvilken metode, der skal udføres, når GUI objektet aktiveres af brugeren

21

Gode råd omkring GUI konstruktion

Cohesion og læsbarhed

- Placer GUI elementerne samlet (i en enkelt eller nogle få klasser) og adskilt fra de ting, der beskriver programmets øvrige funktionalitet
- Opdel i et antal private metoder (f.eks. makeFrame og makeMenubar)
- De lambda'erne, man bruger som parametre til addActionListener metoden bør være korte og letlæselige (f.eks. et metodekald til en privat metode, hvori den egentlige kode så placeres)

Lad andre gøre arbejdet

- Brug de predefinerede GUI objekter i Swing og AWT
- Mange af disse kan identificere brugerevents og videregiver dem til lyttere (event listeners)

Der findes værktøjer, hvor man kan lave en GUI via "plug and play"

- Elementerne i vinduer, dialogbokse, menuer og lignende skabes via byggeklodser, der tilpasses og placeres på rette position
- Herefter kan værktøjet selv generere den nødvendige Java kode med "huller"
   til den kode, der skal udføres ved modtagelsen af de forskellige GUI events
- Anvendelsen af sådanne værktøjer falder uden for rammerne af dette kursus

Kursusevaluering

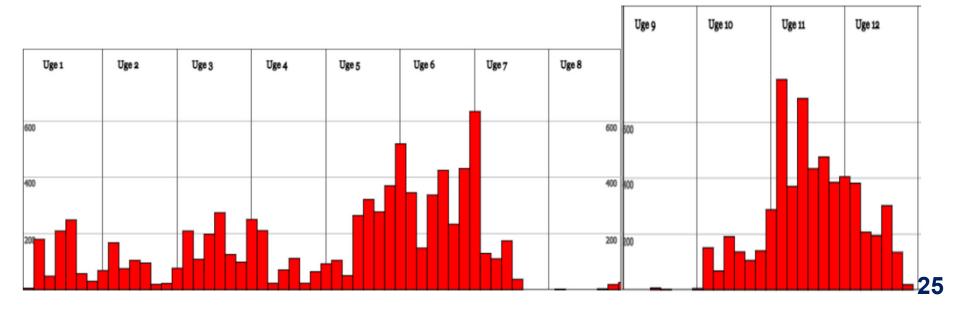
- Kursusevalueringer er et vigtigt redskab til at forbedre vores kurser
  - Jeres svar bruges af forelæserne til at forbedre næste års kurser
  - Alle evalueringerne gennemgås af institutledelsen samt formændene for uddannelsesudvalget
  - Dette er medvirkende til at kurserne opretholder deres høje kvalitet
- For at forbedre svarprocenten har fakultetet besluttet, at der skal afsættes tid ved forelæsningerne til at besvare kursusevalueringen
  - Derfor vil I nu få 10 minutter at gøre det
  - Resultatet af kursusevalueringen vil blive gennemgået og diskuteret ved den afsluttende forelæsning i uge 15
- Jeg opfordrer kraftigt til, at I bruger tid på at deltage i denne (og andre) kursusevalueringer
  - Det er en nem måde at få indflydelse på
  - Det forbedrer forholdene for fremtidige studerende
  - Det hjælper mig (og andre undervisere) med at forbedre indholdet af undervisningen

Forbedringer af kurset

- Vi forsøger løbende at forbedre kurset ved at lave små justeringer
  - Til dette formål er den feedback, som I giver os via kommentarerne i kursusevalueringen særdeles nyttige
- Baseret på kommentarerne i kursusevalueringer, har vi de sidste
   2-3 år blandt andet lavet nedenstående ændringer
  - Lavet en helt ny quiz-server, hvor man får feedback efter hvert svar (tidligere måtte man selv efterfølgende tjekke sine svar)
  - Forbedret testserveren (som nu bruges til næsten alle opgaver)
  - Flyttet forelæsningen om funktionel programmering fra uge 6 til uge 5,
     hvilket giver mere tid til at læse stoffet, før det anvendes ved øvelserne i uge 6
  - Lavet 4 nye videoer om funktionel løsning af køreprøvesæt (Penguin)
  - Lavet 3 nye videoer om Java uden BlueJ, Brug af InteliJ og Regression tests
  - Lavet en helt ny opgave om regressiontests og debugging (Raflebæger 4)
  - Udjævnet arbejdsbelastningen ved at flytte udarbejdelsen af den detaljerede dokumentation fra Computerspil 2 til Computerspil 1

Testserveren

- Testserveren er et stort og komplekst stykke kode (50.000+ linjer)
  - Det er derfor ikke underligt, at den sommetider indeholder fejl og går ned
  - Nogle nedbrud skyldes upload af kørsler med en uendelig løkke/rekursion
- Inden man bliver irriteret på testserveren, skal man huske, hvordan situationen ville være, hvis I ikke havde den
  - Så skulle I selv finde frem til, hvor fejlene er i jeres kode i stedet for at få at vide, hvilke klasser og metoder, som I skal søge fejlene i
  - Små 15.000 kørsler indtil nu, dvs. knap 100 kørsler pr studerende

Anonyme indre klasser

• Indtil nu har vi specificeret event håndtering via lambda'er, fx:

```
largerButton.addActionListener(e -> makeLarger());
```

- Dette har været muligt, fordi alle vores events har været af typen ActionEvent
- Disse aktiveres via et kald af addActionListener metoden.
- Parameteren er af typen ActionListener, som er et funktionelt interface,
   hvilket medfører at parameterværdien kan være en lambda
- Desværre har Java også en del ældre "lyttere" fra AWT, der ikke er funktionelle
  - Det gælder bl.a. KeyListener, MouseListener og MouseMotionListener
  - Håndtering af sådanne events sker typisk ved, at man for hvert event, der kan modtages, definerer en ny klasse, der implementerer det pågældende Listener interface (og udfører de operationer, der skal foretages)
  - Vi får derfor en masse små klasser, hvor vi kun har behov for at skabe ét enkelt objekt af hver klasse
  - Denne situation kan håndteres ved brug af anonyme indre klasser

Erklæring af anonym indre klasse

- Vi vil se på, hvordan muse-events kan håndteres
  - Sådanne events genereres, når brugeren trykker på en museknap (udenfor specifikke kontroller såsom knapper, menuindgange, scrollbarer, osv.)

```
Tilknyt en
MouseListener
til imagePanel
(det område af
vores vindue, der
ineholder billedet)

private void makeFrame() {
    Start på klasseerklæring

imagePanel.addMouseListener(new MouseAdapter()
    {
        public void mousePressed(MouseEvent e) {
            handleMousePressed(e);
        }
    });

Slut på klasseerklæring
```

- Interfacet er ikke funktionelt, og vi kan derfor ikke bruge en lambda som parameter
  - Parameteren skal være et objekt, der implementer MouseListener interfacet
  - Objektet skabes på det sted, hvor det bruges (mellem de to røde parenteser)
  - Klassen er en subklasse af MouseAdapter klassen, der implementerer MouseListener interfacet
- Den ny klasse har intet navn og er erklæret inde i ImageViewer klassen, hvorfor den siges at være en anonym indre klasse

MouseAdapter klassen

- MouseAdapter klassens implementation af MouseListener interfacet er helt triviel
  - Alle otte metoder i interfacet har tomme kroppe i MouseAdaptor klassen
- Vi skal kun bruge én af metoderne i MouseListener interfacet
  - Den erklærer vi i den anonyme indre klasse
  - De øvrige syv metoder nedarver vi fra MouseAdapter klassen
  - De har tomme kroppe, men det betyder ikke noget, da vi ikke skal bruge dem
  - På den måde slipper vi for at skulle lave de syv metoder vi ikke bruger

- Vi overskriver den "tomme" mousePressed metoden fra MouseAdapter klassen
- Den overskrivende metode kalder blot den private metode handleMousePressed
- Parameteren for addMouseListener skal være et objekt, der implementerer MouseListener interfacet
- Det opnår vi ved at bruge en subklasse af MouseAdapter klassen (der implementerer interfacet)
   28

Indre klasser

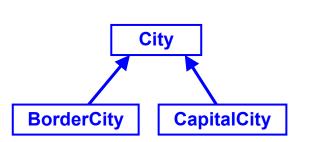
Indre klasser behøver ikke være anonyme

- Man kan have en helt almindelig (ikke-anonym) klasse inden i en anden klasse (den indre klasse placeres normalt sidst i den ydre klasse)
- På den måde kan man opdele en stor og kompleks klasse i flere (nært forbundne) klasser og dermed forbedre læsbarheden (øget cohesion)
- Ved at bruge indre klasser (i stedet for almindelige klasser) har man adgang til feltvariablerne og metoderne i den omgivende klasse
- I computerspilsopgaven har GUI klasen en indre klasse, WorldPanel, som implementerer den del af vinduet, der indeholder landkortet
- Objekter af en indre klasse kan kun eksistere "inde i" objekter af den omgivende klasse
  - Det indre objekt skabes sammen med det omgivende objekt og dør sammen med det
- Før introduktionen af funktionelle interfaces i Java 8 skulle man også lave en anonym indre klasse for hvert ActionEvent
  - Nu kan man (som vi har set) i stedet bruge en lambda som parameter
  - Det er meget lettere både at skrive og forstå

Computerspil 3

- I den tredje delaflevering skal I bruge nogle af de ting, som I har lært om nedarvning og dynamic method lookup til at strukturere jeres kode
  - I skal indføre flere forskellige slags byer/lande:
    - BorderCity repræsenterer en grænseby, hvor man skal betale told, når man ankommer fra udlandet
    - CapitalCity repræsenterer en hovedstad, hvor der er mange fristelser, så man (udover at modtage bonus) bruger af sin formue

• MafiaCountry repræsenterer et land (Sverige!), hvor man risikerer at blive overfaldet og frarøvet dele af sin formue

- Herudover skal l
  - rette gamle fejl og mangler
  - holde jeres dokumentation og regression tests opdaterede
  - herunder tilføje dokumentation og regression tests for nye programdele

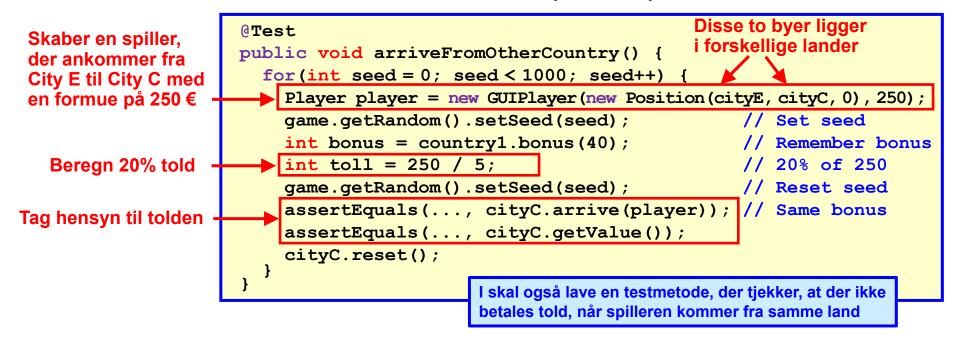
City

BorderCity

CapitalCity

Regression tests for BorderCity / CapitalCity

- Testmetoden for arrive metoden i BorderCity kan være næsten identisk med den tilsvarende testmetode i City klassen
  - Den væsentlige forskel er, at der skal betales told, hvis spilleren kommer fra et andet land, f.eks. fra City E til City C

- For CapitalCity klassen laves tilsvarende testmetoder
  - Nu skal man også tage hensyn til de penge, som spilleren bruger i hovedstaden

Regression test for MafiaCountry

 Testmetoden for bonus metoden i MafiaCountry er analog til den tilsvarende testmetode i Country klassen

I skal tjekke, at

- tabet ved røveriet ligger i intervallet [10,50]
- man bliver røvet ca. 20% af gangene
- tabet i gennemsnit udgør ca. 30 €
- tabet kan antage alle værdier i intervallet [10,50]
- Husk også at tjekke, at bonussen udregnes korrekt, når man ikke bliver røvet

```
@Test
public void bonus() {
  for(int seed = 0; seed < 1000; seed++) {</pre>
    game.getRandom().setSeed(seed);
    int robs = 0;
                               Mafialand
    int loss = 0:
    Set<Integer> values = new/HashSet<>();
    for (int i = 0; i < 50000 \times i + +) {
      int bonus = country2.bonus(80);
      if(bonus < 0) { // Robbery</pre>
        robs++;
        assertTrue( ...);
        loss -= bonus;
        values.add(-bonus);
      else { // No Robbery
    assertTrue(...);
    assertTrue(...);
    assertEquals(...);
```

Testserveren

Testserveren skal også anvendes for Computerspil 3

- Her testes kun de nye klasser, som I har skrevet i CG3
- For hver klasse udføres en række regression tests for konstruktørerne og metoderne (på tilsvarende vis som i Computerspil 1)
- Derudover testes det, at jeres regression tests er fornuftige, dvs. at de
  - o ikke finder fejl i et korrekt projekt
  - finder de fleste fejl i nogle forkerte projekter

Brug Testserveren med omtanke

 Når I får en fejlrapport, bør I rette alle de fejl, der rapporteres og kontrollere, at rettelserne er korrekte, før I atter forsøger at køre TestServeren

Opsummering

Konstruktion af grafiske brugergrænseflader (GUI'er)

- Definition af de elementer, der vises på skærmen (vinduer, knapper, menuer, scrollbarer, tekster, osv.)
- Hvordan reagerer de på input (via mus og tastatur)?
- Hvordan placeres de i forhold til hinanden (layout)?

Anonyme indre klasser

Sprogkonstruktion, der er nyttig i forbindelse med visse GUI events

Afleveringsopgave: Computerspil 3

Brug af nedarvning og dynamic method lookup

Computerspillets GUI klasse indeholder næsten 1000 linjer kode

- Kig evt. lidt på den og find eksempler på nogle af de ting, som jeg har gennemgået i denne forelæsning
- I Computerspil 4 skal i lave nogle simple modifikationer/udvidelser af GUI klassen

Mundtlig præsentationer

- Husk at se den sidste video om den "perfekte" mundtlige præsentation
- Den handler om grafiske brugergrænseflader

... spørgsmål

